

CATALUNYA GRÀFICA

Preu: 1 Pta.

L'BRV.
NET
Saint Marti
Canigo

Forn de Sant Jaume SA

Propietària de la marca de fàbrica

Pa - Romeu

Pastisseria · Confiteria

Bomboneria · Vins

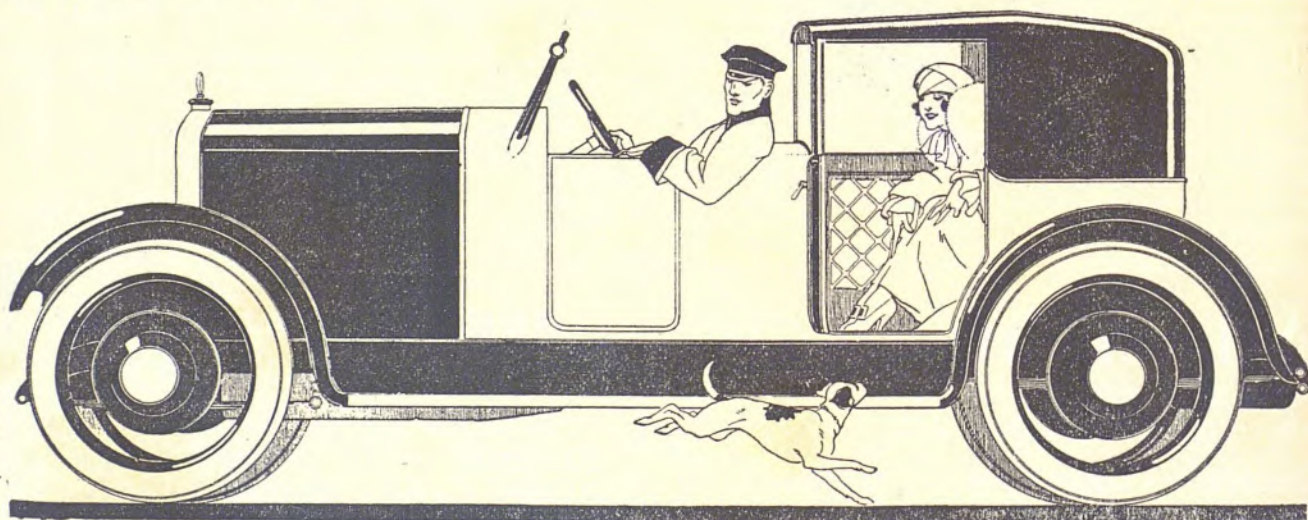
Licors i Xampanyes

Llibreteria, 3
Passeig de Gràcia, 7

A - 2441
A - 4582

Fàbrica: Vich, 1, 3 i 5 (Gràcia)

CHEVROLET

La mellor marca i

La més econòmica

CATALUNYA GRÀFICA

REVISTA CATALANA D'INFORMACIÓ NACIONAL I ESTRANGERA

Sortirà un cop cada quinze dies

FUNDADOR I DIRECTOR: JOAN GUASCH I RIUS

Fontanella, 13. Telèfon: 2258 A.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: FONTANELLA, 13

Telèfon: 2258 A. • Apartat de Correus n.º 10

NÚMERO ATRASSAT 60 CÈNTIMS

ANY II

BARCELONA, 15 JANER 1923

NÚM. 22

SUMARI: Salutació. • Cap d'any, *Francesc Pujol*. • Per bon camí, *Folguera i Duran*. • Institut i Biblioteca Popular de la Dona: Menjador. Aules de confeccions i dibuix. • La non non de la Mort, trad. de *Lluís Via*. Les bèsties al Naixement. L'Hereu Ribera. • Pro homenatge a Mossèn Reixach. Portada del llibre: «Instruccions per l'ensenyament de minyons». • El P. Català de les Escoles Pies, per A. S. Col·legi de Sant Antoni de les Escoles Pies de Barcelona. El P. Català. El mestre i els seus deixebles en el col·legi de Lovaina. • Una nova institució barcelonina, per *Jelpi*. L'Arxiu històric de la ciutat. Visita general de la casa de l'Ardiaca. Un finestral. Portalada. Pati. • Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana. • El sil·labari amb dibuixos de l'*Obiols*. • Anacreont, trad. de *J. Batlle*. Titelles, trad. *J. Pena*. • Actualitats barcelonines. Benedicció de la bandera del Ateneu del districte III. Societat Econòmica d'Amics del País. Concert de l'Orfeó Verdaguer a la Casa de Caritat. En Soldevila. En Vildrac. Teatre Català. Jocs Florals d'Horta. Arribada del nou Governador. • Festa de Sant Nicolau a l'escola Vilajoana, de Vallvidrera. Els tipics «Nicolaus» a Sant Boi. • Els nostres artistes: En Mir, per *Joan Matas*. Caricatura. • Homenatge al Dr. Turró. • Les nostres autoritats populars: Els presidents de les Comissions de Cultura. • Escola d'Indústries de Canet de Mar: Hall. Direcció. Aules. • Biblioteques Populars: Pineda. Figueres. • Els cantants Artistes: Vendrell i Janacopulos. • Cançons, lletra i música de l'*Apeles Mestres*. Les gotes d'aigua. Cançó de taberna. Camí de la Font. Minuet. Autògraf: La Cançó del Gripau. • Granja Royal: Inauguració. Plafo. Seló. Públic. • La Grossa: Administració número 14. El públic. • Esports: Futbol: Equip dels Amateurs de Viena. Una jugada d'En Cella. Equip del N. A. C. Breda. Una bona defensa. Equip de Wachter de Leipzig. Una jugada atrevida. Regates i Natació: El yacht «Mercè» d'En Bertrand i Serra. En Pi, guanyador de la copa de Barcelona. Els tres guanyadors de la copa Nadal. • La gran tragèdia de Grècia: Smirna. Mostafà Kemal Pachà i el general Ismet Pachà. El nou sultà de Turquia Abdul Medjid i la seva filla. Smirna saquejada. Els ex ministres condemnats. El coronel Passaris. L'ex generalíssim. Venizelos. • Homes mundials: Cuno, Txixerin. Eisseer. Marcel Prust. Alfred Capus. • L'aniversari de l'Armistici de 1918 i la Conferència de Lausana. M. Millerand i el Govern francès a l'arc de Triomf de París. Primera pedra del monument commemoratiu a Forêt de Compiègne. Poètica commemoració al port de Tolon. M. Foch dirigint-se a l'illa dels Cisnes. Forêt de Compiègne. Castell d'Ouchy. Palau de Lausana. Mussolini i els fascistes. Mussolini, Curzon i Poincaré. El príncep hereu d'Itàlia amb el rei i el príncep hereu de Dinamarca.

CATALANS I AMICS DE LA NOSTRA PÀTRIA CATALUNYA

Al començar el segon any de la nostra revista ens plau recordar lo que deïam en el primer número.

«Si sempre el moment de començar és tan bell, alegre i solemne, afegireu-vos l'alegria dels que comencem aquesta CATALUNYA GRÀFICA, sabent que comencem una obra de cultura general, i que és ningú menys que la Pàtria catalana qui únicament al capdavant ha de gaudir-se'n».

«Ajudarem a refer la nostra personalitat desdibuixada per unes centúries d'ensopiment. — Recordarem lo que fou, lo que és, i lo que té dret a ésser la nostra Pàtria. — Reproduïrem els nostres antics monuments que ens demostren la història d'un art que ens fou glòria. Farem conèixer les obres dels artistes actuals, en les quals hi sentirem bategar l'emoció de la vida, la fretura que senten de que les llurs espiritualitats arribin a plena maduresa».

«Demostrarem lo molt que han fet i fan les entitats cabdals de la nostra Pàtria catalana. — I també farem conèixer de les altres nacionalitats tot quan pugui ésser-nos orientació d'espiritual profit».

«A tots ens dirigim, a tots demanem que amb tota llibertat ens diguin el llur parer i facin saber a tothom, per mitjà de CATALUNYA GRÀFICA, tot ço que sàpiguin de la nostra Pàtria.»

Molts han respost al nostre convit encoratjant-nos a seguir la nostra tasca patriòtica.

Un estol d'entusiastes amics ha format un patronat de cooperació a la nostra obra. Cal que hi siguin tots els qui estiguen convençuts de la necessitat de que existeixi CATALUNYA GRÀFICA.

A tots els col·laboradors, subscriptors i llegidors els remerciem amb tota la nostra ànima lo molt que han fet per la revista.

En el primer any hem repartit 20 mil revistes.

CATALUNYA GRÀFICA no farà cap enemic ni cap tort a Catalunya.

El nostre únic ideal és tot per Catalunya i per a Catalunya.

Advertim als nostres amics que poden encarregar-nos les tapes pel volum corresponent a l'any 1922.

Costaran les tapes soltes .. 6 Ptes.
Tapes i enquadernació 9 »

Els nostres subscriptors gaudiran d'un 20 % de descompte.

A tots els qui ens fassin enquadernar el volum els servirem al preu corrent els números que necessitin per a completar-lo.

En el número 23 publicarem totes les testes celebrades en homenatge a la nostra parla

Acadèmia de les Bones Lletres. —
Acadèmia de la Llengua Catalana. —
Orfeó Català. — El nostre Teatre. —
La Lliga del Bon Mot. — Lluita antipalúdica del baix Llobregat. — La qüestió del Marroc i les responsabilitats. — El Centenari del naixement d'en Pasteur. — Gabriel Narutowitz, primer president constitucional de la Polònia. Les repa-
racions. *

CANTADA DE CAP D'ANY

Cap d'any! Cap d'any!
 Avui la processó dels jorns comença
 que el cicle d'una anyada acomplirà.
 Que sia en nostra vida aquesta anyada
 ben curta de passar.
 Bona anyada la d'enguany
 pel qui lluiti amb noble afany!

Pel vell arraulit,
 per l'àvia velleta,
 pel malalt reclòs
 dins humil cambreta,
 pel captaire famolenc,
 rodamons sense teulada
 ni xoplug, per l'infantó,
 tendre brot que al viure es bada,
 fèu, Senyor, que aquesta anyada
 la fredor sia minvada
 i el temps dolç ben durador.

An el camp, l'hort i la vinya
 doneu saó a bastament;
 an els prats i pasturatges,
 l'herba grassa i suculent.
 Fèu, Senyor, que aquesta anyada
 l'abundor sia vessada
 per Vostra mà provident.

Al mariner que enllà del mar una nau mena
 i al pescador que en feble barca repta el mar,
 volgheu donar-los-hi bon temps i mar serena,
 volgheu que sempre puguin retrobar sa llar.

Feu gràcia, Senyor,
 d'amor venturosa
 al jove aimador
 que vol i no gosa.
 Feu que la donzella
 trobi el ben aimat
 sospirant per ella,
 ai! tan sospirat.
 Conhorti's la vídua,
 també l'orfenet
 i els pares que ploreu
 vetllant un cos fred;
 per Vós heguin treva
 la pena i doló,
 per Vós i la Vostra
 mort i passió.

Si de follia el món trontolla,
 si la rancúnia dels cors brolla
 i enterboleix l'enteniment;
 si tots els pobles de la terra
 clamant la pau, mouen la guerra
 i arreu governa el sofriment;
 si d'home a home l'odi esclata
 i amb bestial engegament
 l'home, crudel, fereix i mata,
 oh, Senyor!

volgueu també que aquesta anyada
 que avui totjust hem començada,
 retrobi el seny la gran gentada
 que en té perduda la lliçó.

Ara, oh germans!
 que el nostre cant devingui himne
 per' cantar l'abrandament de nostres cors,
 la fe incommovible i l'esperança
 que encoratja i dóna ritme al nostre esforç.
 Que nostre cant s'exalti per la pàtria
 fervorós de la més santa devoció
 i vibrant de la raó que no es decanta
 ni es doblega per la força i l'opressió.

Cantem per tu, oh Catalunya aimada!
 la cançó del nostre anhel de llibertat,
 la cançó que és oració i és anatema
 que llença un poble sadoll d'iniquitat.
 Bona anyada per la pàtria avui comenci!
 Bona anyada per a tots els catalans!
 Feu, Senyor, que nostres clams per Catalunya
 esdevinguin cants de joia triomfants!

Ço que ha cantat d'una manera corprenedora l'Orfeó
 Català, acompanyat per les cobles «Perelada», «Montgrins»
 i «Barcelona», en el seu concert de Cap d'Any, és el que
 desitgem, és un himne que ens el fem nostre.

Volem un bon any ple de fruits per la nostra Pàtria
 i per això anem a treballar.

La lletra i la música són del mestre En Francesc Pujol,
 havent obtingut una merescuda ovació. El felicitem.

Nosaltres hem volgut celebrar l'entrada al segon any
 de la nostra publicació dedicant el present número a les
 institucions capdals de cultura de la nostra Pàtria.

PER BON CAMÍ

Quan jo estudiava el Batxillerat en l'internat d'un
 Col·legi de Barcelona, no arribí mai a fondre el meu esperit
 en el dels meus guiadors.

Era un infant i ja sentia inquietuds patriòtiques. En
 les poesies d'En Víctor Balaguer, llegides d'amagat i apre-
 ses de memòria, jo hi beguí els primers filtres suggeridors
 de l'amor a Catalunya. I en bullanga popular que s'armà
 amb ocasió d'un Tractat de Comerç que es considerava
 ruïnós per a la indústria del país, l'aparició de les barretines
 sobre els caps dels nostres burgesos i fins de les nostres
 damiselles, ferí tan fonament la meua imaginació i des-
 pertà amb tan fort sotrac el meu cor, que ja aleshores es
 formà mon definitiu propòsit de dedicar a les reivindicac-
 ions catalanes tot el meu ésser.

No era certament aquest el sentir dels meus superiors,
 amb els quals estiguí en pugna un sens fi de vegades.

En el Col·legi, fora els moments d'esplai, hi era obligada
 la llengua castellana i jo no m'hi sabia avenir, car l'aborria,
 no per ser castellana, sinó en quant usurpava els drets de
 la meua pròpia. Especialment en els actes de pietat, la
 imposició de l'idioma foraster em treia de pollaguera i fins
 posava en crisi la meua consciència.

Es potser degut a aquesta circumstància el que jo no
 hagués arribat a congeniar mai amb la Direcció sentint-m'hi
 deslligat i rebel a la seva influència; i, a l'eixir del Col·legi
 vaig respirar amb la mateixa fruïció del qui acaba d'obte-
 nir la seva llibertat, no havent sentit en cap moment de la
 vida el desig de retornar-hi a visitar els meus antics pre-
 ceptors.

Jo suposo que avui en l'internat de referència no hi deu
 imperar el mateix criteri de quaranta anys endarrera, encar
 que ho fa ténier la circumstància d'estar principalment
 destinat als *niños bien* de la capital. Seria ara un greu falli-
 ment lo que aleshores era un xic excusable, però deixant-ho
 apart, quan jo observo el noble esprit catalanesc que carac-
 teritza les ensenyances d'alguns centres docents, i que va
 introduint-se en altres, sento com un frissament de recança
 que'm recorda aquelles inquietuds de la meua adolescència.
 ¡Oh, si jo hagués pogut tenir uns professors com el bene-
 mèrit P. Lluís Rodés, de les Escoles Pies d'aquesta ciutat!

Amb quina altra il·lusió hauria viscut jo aquells cinc

anys de la meua clausura, que'm resultaren interminables.
 La verdadera missió de l'educador és penetrar-se
 amb els seus deixebles; fer-se'ls seus. I quan el P. Rodés
 m'apareix, rodejat dels seus deixebles i auriolat amb la
 llur amorosa devoció, estimat, respectat i escoltat de tots
 ells, no puc fer-hi més, sento dintre mí una fonda commoció
 i se m'obra el cor a la esperança de que s'haurà trobat per
 fi el talismà segur per a formar noves generacions de cata-
 lans més útils a la Pàtria i a sí mateixos.

Així sia.

M. FOLGUERA I DURAN.

(De Garba de Sabadell.)

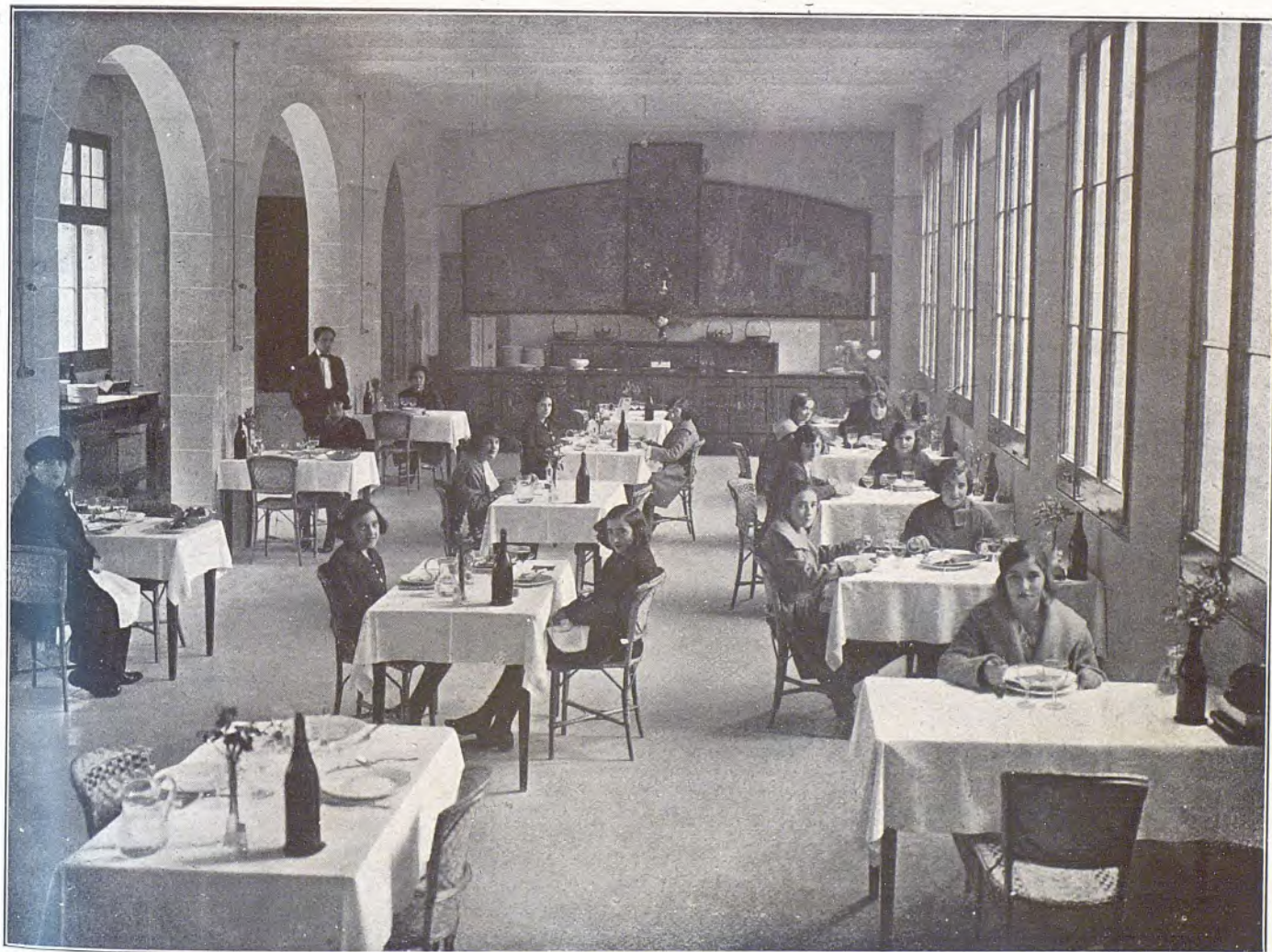
CATALUNYA GRÀFICA

Any II

Núm. 22

INSTITUT I BIBLIOTECA POPULAR DE LA DONA

Menjador

Secció de confeccions

Heu's ací una de les institucions de Cultura que més honra a la nostra Pàtria. Fou fundada en 1910 per la senyora Na Francesca Bonnemaison de Verdaguer, dama de gran saber i de ferma i cristiana voluntat, qualitats ambdues que, posades al servei de la institució, han lograt la realització d'una meravella: el Palau Casal de la Dona qui Treballa.

El primer any, çò és, em primer curs, el nombre de deixebles fou de 283; enguany ascendeixen a 3,811.

Les fotografies que publiquem donen una lleugera idea de la importància de l'Institut, del qual en un altre número ens ocuparem amb l'extensió deguda, doncs entenem que tothom ha de saber les entitats que tenim i ço que fan, única manera de fer-les populars.

La senyora de Verdaguer té un estol de cooperadores entusiastes. Les admirem i felicitem.

LA NON-NON DE LA MORT

(A. GOLENISCHTSCHEW-MOUSSORGSKY)

L'infant sospira. De nit la llanterna
llença una feble claror.
Tota la nit que el bressola la mare
sense un instant de repòs.

Al clarejar de cop truquen la porta...
és la benèfica mort!
Amb gran esglai la contempla la mare.
«Dona, per què tanta por?

L'aua indecisa ha aclarit la finestra.
Trista, malalta, llargs jorns has fet la guarda.
Reposa tranquila que ara a mon torn vetllo jo.
Jo calmaré el teu fillet, més encara:
mon cant serà molt més dolç.»

— No, pateix massa el fillet de ma vida,
i se'm fa trossos el cor. —
«Entre mos braços bentost haurà calma,
Non la non-non la non-non.»

— Groc s'ha tornat, son alé va aturant-se,
com mon dolò no et commou? —
«Tot irà bé la sofrença s'acaba.
Non la non-non la non-non.»

— Mort maleïda, fuig lluny, tes carícies
perden el meu infantó. —
«No, jo dispo dels somnis més dolços.
Non la non-non la non-non.»

— Ah per pietat un instant sols atura,
la inexorable cançó. —
«Veus ja amb mon cant he sabut adormir-lo.
Non la non-non la non-non.»

TRAD. LLUÍS VIA.

Secció de pintura i dibuix

LES BESTIES AL NAIXEMENT

(LLETRA POPULAR)

Les gallines van pujant,
junes van, lo gall cantant;
van ballant el minuet,
que'l Xiquet molt se'n alegra;
van ballant el minuet,
molt se'n alegra el Xiquet.

La llebreta, molt lleugera,
n'ha arribada la primera;
al coll porta un cibadé
tot plenet de butifarres;
al coll porta un cibadé
de butifarres tot ple.

L'esparver n'és arribat
com un bastaix carregat
de gallines i capons,
de moixons i altres coses;
de gallines i capons,
d'altres coses i moixons.

El conill, molt aixurit,
n'ha arribat de part de nit;
porta neules i torrons
que són bons per la companya;

porta neules i torrons,
per la companya són bons.

A tot vol el rossinyol
ha arribat abans que'l sol;
s'ha parat al branquilló
del bastó del Patriarca;
s'ha parat al branquilló
i hei refila una cançó.

Van venint els indiots
amb vermells gargamelots,
traginant amb poc dalit
pel rostit llur carn daurada;
traginant amb poc dalit
carn daurada pel rostit.

L'HEREU RIBERA

(CANÇÓ POPULAR)

No hi vagis collir floretes,
que ja saben perquè hi vas;
que hi vas per l'hereu Ribera,
que sempre t'hi ve a trobar.

*Tirolaire que va l'aire,
tirolaire l'aire va.*

No hi vagis, jai, no! Roseta,
que amb un'altra es casarà:

la pubilla Mas Carreras,
que té onces per llençar.

Al sentir-ne això Roseta
se n'és posada a plorar.
— Ai no ploris, no, Roseta,
que algun altre ja et voldrà!

— Jo estimo l'hereu Ribera,
jo amb ell me vull casar.
Si per cas ell no em volia,
amb cap més me vull casar. —

Passades les tres setmanes
una boda se'n farà:
la pubilla Mas Carreras
amb Ribera es casarà.

Quan ne foren dins l'església,
la Roseta ja hi va entrar;
en porta un ram de floretes,
tothom mira què en farà.

Quan ne són a dir «sí, pare»,
a En Ribera les tirà:
— Aquí tens eixes floretes;
veure què et recordaran. —

Al dir aqueixes paraules
la Roseta es desmaià;
Quan ne van per retomar-la
morta la varen trobar.

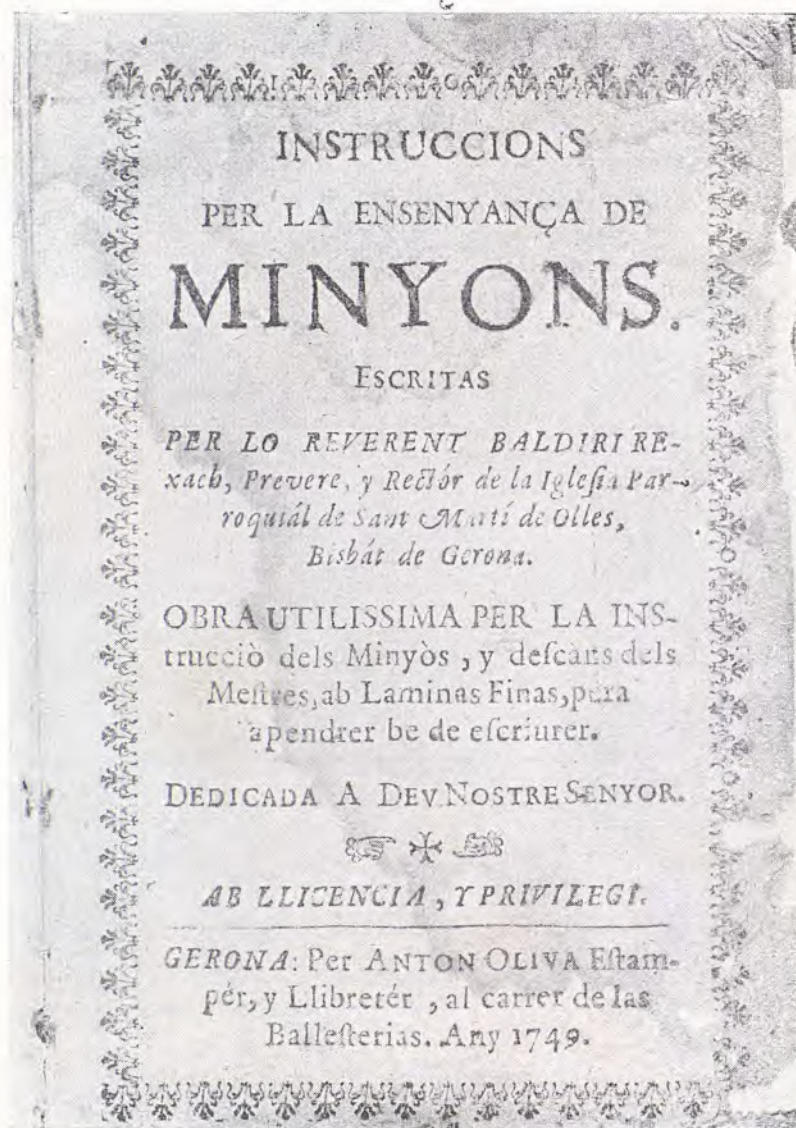
PRO HOMENATGE A MOSSÈN REIXACH

EMINENT PEDAGOG CATALÀ DEL SEGLE XVIII

El 19 de desembre es reuniren en sessió solemne, en el local de la Societat Barcelonina d'Amics de la Instrucció, entitat iniciadora, representants de totes les entitats de pedagogia i culturals d'arreu de Catalunya per parlar de l'homenatge a l'eximí pedagog català del segle XVIII mossèn Baldiri Reixach.

Presidia el doctor Agell, president dels Amics de la Instrucció, tenint als seus costats En Valls i Taberner, diputat de la Mancomunitat; En Josep Barbey, president de la Comissió de Cultura de l'Ajuntament; Puig i Esteve, de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana; Antoni Galés, president de l'Associació de Mestres Oficials de Barcelona; Fàbregas, president de l'Associació de Mestres de Girona; Ainaud, de la Comissió de Cultura de l'Ajuntament, i senyora Baldó de Torres, secretària. Després d'haver donat compte la senyora secretària de la iniciativa de l'homenatge i explicant-ne la motivació, el senyor Galés diu que el magisteri resta agraït de que es tracti d'homenatjar a una persona que ens ensenya com es desperta un poble que sap exaltar les figures humils. L'aspecte més significatiu de l'obra de mossèn Reixach és el relatiu a l'ensenyament en llengua materna. I ja és hora que la teoria esdevingui una pràctica per al profit dels ensenyaments i per la superior cultura del poble.

En Puig i Esteve assabenta als reunits que la Protectora de l'Ensenyança Catalana empenirà la reimpressió del

Instruccions per l'ensenyança de minyons

fanós llibre de mossèn Reixach d'una manera digna. En Martínez Avellán, mestre castellà, s'adhereix a l'acte perquè també creu que l'ensenyament a l'escola ha d'ésser fet en llengua materna.

En Josep Barbey demana que tot Catalunya homenatgi al pedagog que sapigué trametre la seva cultura d'una manera formosa i eficaç. El seu llibre per a nosaltres ha de ser com un símbol, sobre tot en allò que a l'ús de la llengua del poble es refereix.

En Valls i Taberner diu: «Homenatgem al precursor, al clarividient, al mestre de vera vocació: la seva obra és una garantia per l'esdevenidor pel seu significat grandament patriòtic.»

El Dr. Agell, després d'agrair l'assistència a l'acte, digué que massa sovint oblidem els noms d'alta categoria. Mossèn Reixach, dintre de la Pedagogia, fou un home excel·lent, un apòstol que deixàvem arreconat i desconegut pel poble de Catalunya.

Vos hem convocat,

doncs, per retre-li homenatge. Vosaltres teniu la paraula.» S'acordà, després d'haver sigut exposats diferents parers:

Donar la màxima amplitud a l'homenatge. Invitar als Ajuntaments, entitats pedagògiques i culturals per a que s'adhereixin a l'homenatge. Celebrar el vinent febrer una gran manifestació cultural a Girona, on mossèn Reixach estudià la seva carrera. I col·locar una placa en la casa de Sant Martí d'Ollers, on durant cinquanta anys féu de mestre d'estudi, i nomenar un Comitè organitzador.

Col·legi de Sant Antoni Abad de les Escoles Pies de Barcelona

El P. Jaume Català, Escolapi

Aquest eminent pedagog i exemplaríssim religiós fou nat al «Mas Català» de Cabrera de Mataró, el 3 de gener de 1867 i morí el 11 de novembre de 1922 al Col·legi de les Escoles Pies de Vilanova i Geltrú.

Molt jove net ingressà a l'Ordre Calassància, fent els vots solemnes al 25 d'agost de 1891, exercint son mestratge en el Col·legi de Sant Anton, de la Ronda d'aquesta ciutat, del qual fou Director des de l'any 1893 fins a mitjans de juliol de 1908, en que començà els treballs preliminars per a la fundació a Lovaina (Bèlgica) d'una Residència d'Estudiants.

Aquesta fundació que fou l'obra dels amors del P. Català, s'inaugurà el 1.er d'octubre de 1909 i la regí fins que esdevingué la destrucció d'aquella heroica ciutat belga, als darrers d'agost de 1914, per les tropes invasores dels alemanys.

El mestratge del P. Català durant el temps que residí al Col·legi de Sant Anton, deixà innombrables deixebles que avui ocupen a Catalunya importants llocs en tots els rams de l'activitat humana. Fou un home de sòlida cultura, de procediments moderníssims, enemic de rutines i un gran propulsor de la pedagogia científica, basada en normes racionals i psicològiques.

Tota sa persona respirava

El R. P. Català

El P. Català i els seus deixebles en el Col·legi de Lovaina (Bèlgica)

simpatia; una simpatia extraordinària que a les primeres paraules que hom creuava amb aquell insigne mestre, desseguida es rendia la voluntat i restava lligat amb ell per a sempre més amb els lligams de la més agradosa amistat. Sens dubte, aquesta qualitat i sa bondat sens límits fou l'èxit de son mestratge, de tal manera que no hi ha hagut cap deixeble del P. Català que no recordi sempre amb gust els anys de joventut passats a la seva aula. Prova d'això, fou l'imponent manifestació de dol que li rendiren els seus deixebles en els funerals que li celebraren el dia 22 de desembre prop passat en l'església de la Casa de Caritat.

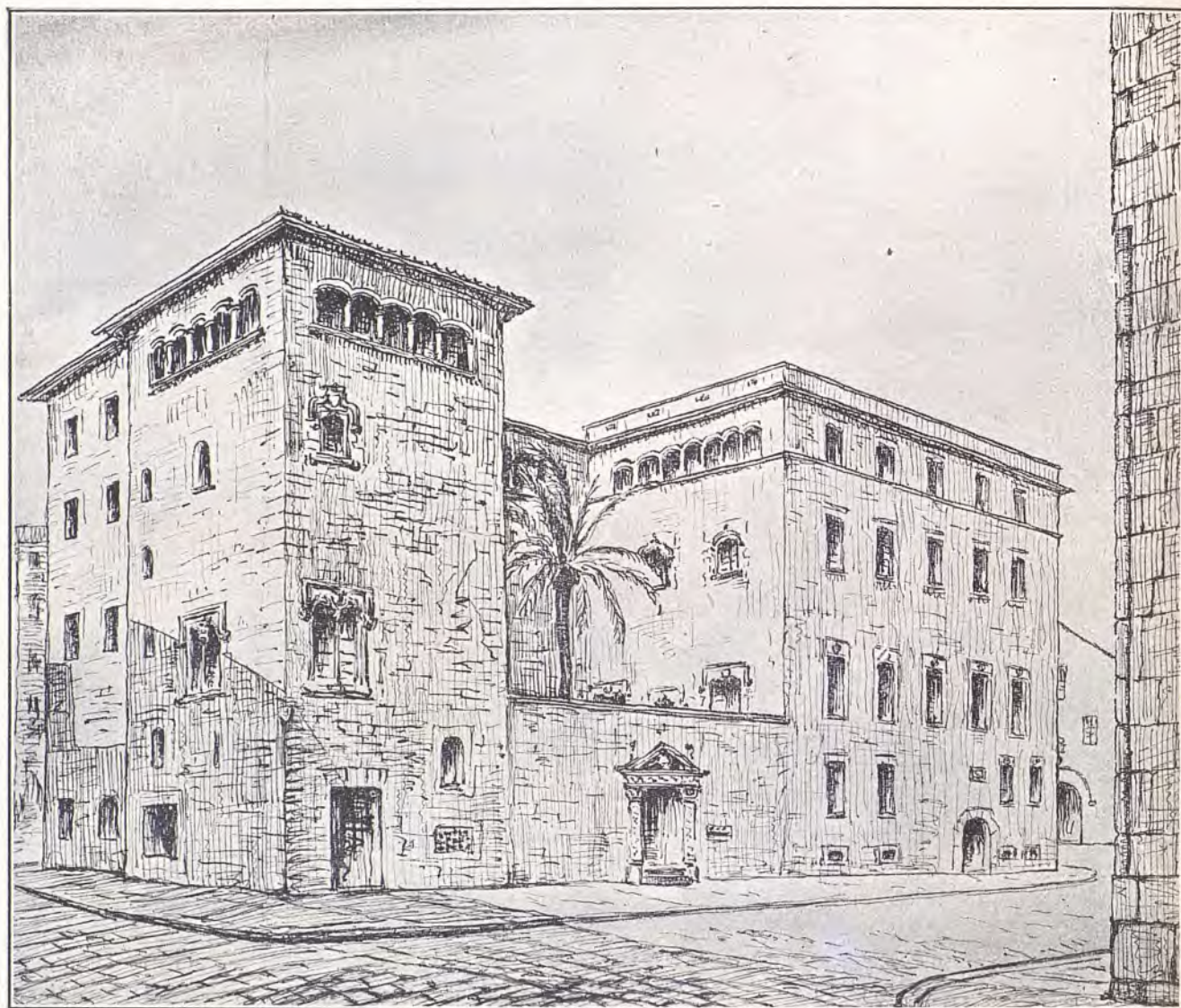
Les engúnies, els esglais i disgustos que l'abnegat escolapi hagué de sofrir durant la guerra i després d'ella, aboliren la seva ferrenya voluntat i la seva salut fins al punt que degué recloir-se al Col·legi de Vilanova i Geltrú on la mort el visità a les darresries del mes de novembre prop passat.

Fou el P. Català una ànima oberta de bat a bat a l'amor de sos deixebles per als quals exclusivament visqué; un temperament decidit, modern; una ànima exquisida, curulla de bondat; un cor franc; un pedagog eminent; un ciutadà aïmant de sa terra i un sacerdot exemplaríssim qui mentre visqué predicà sempre amb l'exemple. Al cel sia.

A. S.

UNA NOVA INSTITUCIÓ BARCELONINA

L'ARXIU HISTÒRIC DE LA CIUTAT

Vista general de la casa de l'Ardiaca, futura residència de l'Arxiu Català

Un bon nombre de barcelonins coneixen la Casa de l'Ardiaca, aquell noble edifici del carrer de Sta. Llúcia on darrerament era hostatjat el Col·legi d'Advocats, el casal del pati claustrat que té un brollador on balla l'ou per Corpus, com un ressò del brollador tradicional de la Seu veïna. Són aiximateix molts els que saben que aquest casal és ara objecte d'una restauració que el faci apte per a l'Arxiu Històric que l'Ajuntament hi ha d'instal·lar. Però son ben pocs encara els que coneixin quina mena d'institució ha d'ésser aquest futur *Arxiu Històric de la Ciutat*, quina fi es proposa i fins a quin punt serà assequible

Finestral de la casa de l'Ardiaca

al públic encuriolit de les coses d'estudi.

La Comissió de Cultura, d'ençà de sa primera constitució ja formulava el propòsit de donar a la documentació antiga de l'Arxiu Municipal aquell agençament que exigien les noves modalitats de la cultura històrica. Aquesta obra, però, no podia ésser tasca sobtada, si hom volia esquivar el perill de fer-la efímera, sinó madurada i plena fins a fer-se mereixedora de la confiança i de la col·laboració públiques.

Calia primerament establir al voltant de la documentació de l'antic Consell barceloní un racer segur on poguessin trobar aculliment sol·licit aquells

Portal d'entrada a la casa de l'Ardiaca, bella mostra de l'estil renaixement que apareix entre el goticisme de l'època.

nuclis de documents històrics que no eren encara sota la protecció d'alguna entitat cultural, creant així l'Arxiu General de la història de la Ciutat. L'adquisició per part de l'Ajuntament de l'Arxiu de la Vegueria i d'alguns Arxius gremials sembla indicar que el camí podrà ésser seguit sense interrupció mentre l'obra municipal es vegi una mica ajudada.

Calia aiximateix estendre l'acció de l'Arxiu, publicant textos i comentaris que posessin a l'abast de tothom els elements depurats que han de formar la història documental de Barcelona, tal com n'ha estat donat comès a l'*Oficina municipal de Publicacions Històriques*.

Però, calia primerament disposar d'un casal que fos estatge digne de la nova institució i fos al mateix temps decoració de la ciutat. I per aquest respecte cap altra edifici hauria estat tan ben escollit com l'antic casal de l'Ardiaca de la Seu, construcció representativa de l'art civil barceloní de les acaballes de la quinzena centúria, tot ell encara ple de goticismes però ja francament obert a les noves lleis de l'arquitectura renaixentista.

No era encara ben determinada l'estructura de la nova institució que ja es feia palesa la bona acollida que obtindria per les valuoses aportacions exteriors que s'hi acoblaven, donant a la iniciativa municipal un caient d'obra col·lectiva i espontània.

La part central de l'edifici contindrà la documentació municipal antiga, que serà guardada en uns sumptuosos

armaris barrocs de fusta tallada, ocupant l'ala corresponent al carrer del Bisbe la Biblioteca d'indumentària, llegat importantíssim del Sr. Agustí Massana, i la Col·lecció Sigil·logràfica donada pel Sr. Ferran de Sagarra. Una biblioteca especial de llibres estrangers referents a Espanya donada pel Sr. Eduard Toda, i la Biblioteca Històrica seran instal·lades a la banda de l'edifici que mira a la plaça de la Seu.

En els pisos superiors hi haurà l'Arxiu de l'antiga Vegueria, els Arxius Gremials, el dels Jocs Florals de Barcelona i la secció d'història topogràfica de la ciutat.

La planta baixa l'ocuparan el dipòsit dels diaris barcelonins, una sala de conferències i una oficina de venda i dipòsit de les publicacions municipals i d'aquelles que siguin subvencionades per l'Ajuntament.

L'activitat de les obres que s'hi efectuen deixa suposar que aviat podran ésser inaugurades algunes sales de la novella institució cultural.

Els gravats que acompanyen aquestes notes donen bona idea de la valor arqueològica del casal de l'Ardiaca, futura residència de l'Arxiu Històric de la ciutat i joia venerable d'aquella Barcelona llunyana, les proves històriques de la qual hi han d'ésser recollides i guardades amorosament.

JELPI.

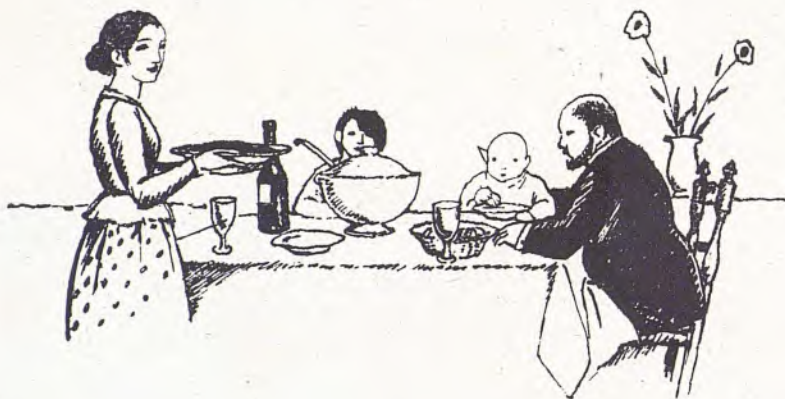

Pati de la casa de l'Ardiaca

Associació protectora de l'Ensenyança Catalana

Aquesta entitat, fundada i presidida pel senyor Folguera i Duran, un dels catalans més actius i benemèrits, és la més antiga de les nostres Institucions de Cultura.

Coopera al sosteniment de escoles i edita obres escolars, sent ne un bell model el «Sil·labari», al que pertanyen els

dibuixos de la present pàgina, originals del excel·lent Obiols, i que demostra de faisó admirable la cura que té la Protectora en el seu patriòtic comès.

L'Associació té actualment més de quatre mil socis. Li presten gran cooperació els catalans d'Amèrica i cal augmenti l'estol dels socis catalans de Catalunya. Amics: per l'Escola Catalana a la Pàtria lliure!

ANACREONT

(ODA 1)

A ma lira.

Cantar a Cadme voldria
i d'Atrides la valor,
mes les cordes de ma lira
ressonen tansols amor.

De nou, les cordes mudades,
entoni hercúlies gestes,
mes de l'amor les grans festes
tansols ma lira ha cantades.

Hèroes! cantam a chor,
puix ma lira
sols respira
les delícies de l'amor.

TRAD. J. BATLLE.

TITELLES

(PAUL VERLAINE-C. DEBUSSY)

Potxinel·li i Busca-raons
que un malastre féu companys,
grans ganyotes fan a la lluna.
Entre tant l'eminent doctor
bolonyès cull sense suor
herbetes per la gleva bruna.
I sa filla, d'ullets bufons,
per la verneda d'amagatons
s'esmuny, mig despullada, en cerca
del seu bell pirata espanyol
del qual un xamós rossinyol
canta amb desfici la desfeta.

TRAD. J. PENA.

ACTUALITATS BARCELONINES

L'Ateneu Obrer Autonomista del Districte III a la plaça de Sant Jaume, sortint de la benedicció de les seves noves banderes.

Sessió solemne celebrada per la Societat Econòmica d'Amics del País a casa la Ciutat, presidida pel Dr. Agell i en la que fou llegit l'acort pres per dita entitat de crear una medalla d'or per a dedicar-la a Donya Francisca Bonnemaison de Verdaguer com a penyora d'homenatge i remerciament per la gran Institució de Cultura Popular de la Dona que ha fundat, i dirigeix l'esmentada senyora. També es repartiren els premis a la virtut com de costum. La festa fou el 24 del passat desembre.

El mateix dia 24 s'inaugurà a la Casa de Caritat l'exposició de pessebres i les festes que fins el 2 de febrer se celebren. La d'inauguració anà a càrrec de l'Orfeó Verdaguer, que tan bé dirigeix el mestre En Joan Tomás. Els orfeonistes cantaren amb molt de gust un triat programa, essent molt aplaudit i felicitat.

En Carles Soldevila, traductor d'«El Paquebot Tenacity» i autor de «Civilitzats, tantmateix», abdues estrenades amb èxit al Romea

La gentil Pilar Guillamí, Reina de la festa i la presidència dels Jocs Florals, celebrats al Cassino d'Horta el dia 24 de desembre; presidi el jurat En Manel Folch i Torres, fou guanyador de la flor natural N'Octavi Saltor i presidi inaugurant l'acte amb un bonic discurs el popular regidor nacionalista d'aquell districte el doctor Josep Cararach; també hi havia el senyor ecònom doctor Enric Tutusaus, els senyors dels jurats Emili Graells, Carles García, Josep Lleonart i Alfons Burgas. Finida la festa literària la regina acompanyada del doctor Cararach i de N'Octavi Saltor anà a oferir la flor a la Verge de Montserrat, essent després obsequiats tots els convidats amb un esplèndid lunc per la Regina de la festa.

LES SESSIONS SELECTES DEL TEATRE CATALÀ-ROMEÀ

El Teatre Català - Romea ha organitzat sis funcions de teatre modern nacional i estranger, patrocinades per les distingides dames Isabel Llorach, Pilar Moraleda d'Arnús, Maria Russiñol de Planas, Monegal de Cunill, Baronessa de Güell i Maria Despujol de Ventosa i Calvell.

Aquestes funcions s'han vist extraordinàriament concorregudes durant les dues primeres sessions per un selecte públic. S'han donat fins ara les obres de Jerome K. Jerome *Fanny i els seus criats*, traduïda per Millàs-Raurell, i *El Paquebot Tenacity*, de Charles Vildrac, traduïda per Carles Soldevila. A més s'ha estrenat una deliciosa obra d'aquest

prosista català dita *Civilitzats, tantmateix*, que ha tingut un èxit extraordinari. Un d'aquests dies s'estrenarà l'obra de l'autor català S. Pous i Pagès *Sants i Diables*.

També seran començats tot seguit els estudis inicials de la grandiosa obra de J. Copeau, basada en la novel·la russa del famós Dostoiewski, dita *Els Germans Karamazov*.

L'anunci d'aquesta obra i el fet d'haver ja estrenat altres peces dramàtiques de les primeres personalitats europees, dona al Teatre Català - Romea un caient d'universalitat que honora a l'Empresa i desperta en el públic un vivíssim interès.

En Carles Vildrac, autor d'«El Paquebot Tenacity»

Arribada del nou governador el català senyor Salvador Raventós

JOCS D'INFANTS

Els deixebles del mestre Llongueras fent la festa de Sant Nicolau a l'escola Vila-Joana.

Aquesta festa és molt parellada a la del «bisbetó» que celebraven abans totes les escolanies de cant; avui encara es fa amb gran solemnitat al monestir de Montserrat.

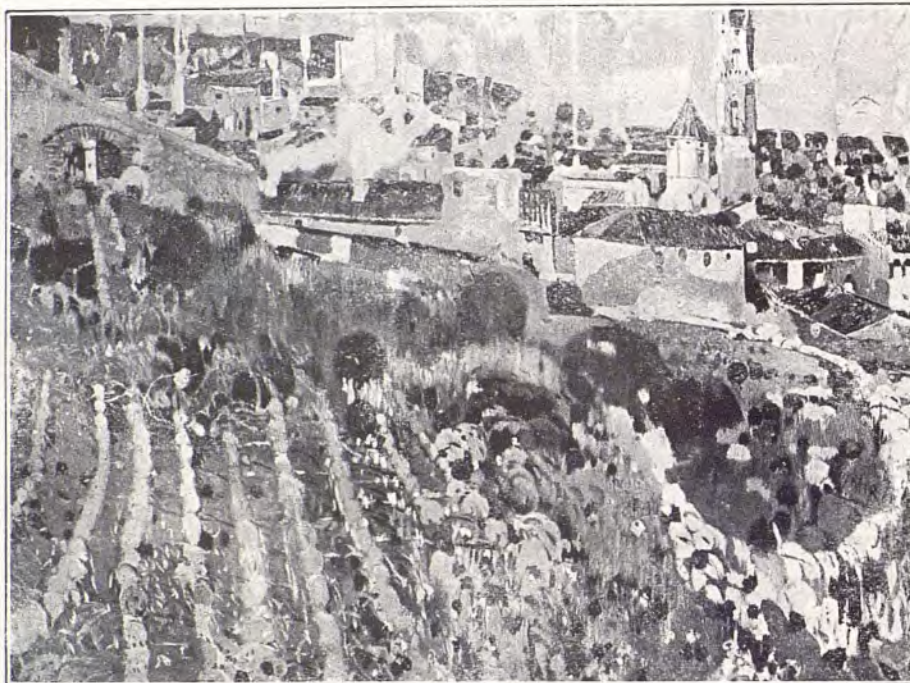
Els petits cantaires de l'Orfeó Samboià que recorregueren els carrers de la vila de Sant Boi del Llobregat, cantant els típics «Nicolaus».

Els espectadors
de la festa
de Vila-Joana.

ELS NOSTRES ARTISTES

«L'ofrena» quadre d'en Joaquim Mir. Col·lecció d'en Duran i Camps

EN JOAQUIM MIR

En parlar en certa ocasió de les obres d'aquest pintor extraordinari, dèiem que el sentit decoratiu quasi bé oriental de les mateixes serviria a meravella per a adornar les estances perfumades d'un sumptuós califat de Smirna o Stambul. I avui, en dedicar-nos breument a comentar el credo estètic d'aquest gran visionari, ens afermem encara en aquella nostra personal apreciació. I és que En Mir no és altra cosa que un poderós decorativista simfònic, car la seva visió del natural és tan ampla i tan harmònica, que no s'atura solament a la poesia de què apareixen saturades les teles dels vells pintors impressionistes francesos, sinó que vola més enllà de tota concepció poètica del paisatge; traspasa els límits del poema i culmina en el càntic, en el càntic d'amor a la bellesa d'aquesta grandiositat sonora que s'anomena Naturalesa.

Situar-se en aquest lloc i seguir per ell avançant, és la ruta que condueix sense marrada a la finalitat artística d'aquest gran mestre, la màgica paleta del qual ha instaurat un modisme exclusiu i una escola única, essent justa la reputació de geni de què disfruta l'autor de tantes obres belles i amb tanta originalitat concebudes.

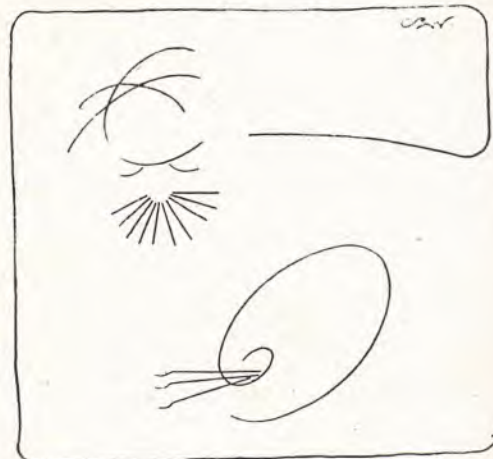
Si a través d'aquest autor realment privilegiat mirem un tros de naturalesa plasmada en una tela signada per ell, obrarà tot seguit en nosaltres el prodigi d'un entusiasme incomprensible. I és que el daler d'elevació que representa la pintura d'En Mir es fa desseguida contagiós, aixecant l'ànima a la més alta expressió d'alegria. És una alegria franca i exultant, promoguda per la joia d'aquell encès cromatisme que vola vers un espai de clarors suggestives remorosa. És la gran Naturalesa vista per uns ulls ubriagats de fantasia. És el paisatge que canta; la bella encontrada vestida de flors i plena de dolça harmonia...

En Mir, essent el pontífex diví de les més belles orquestracions pictòriques, ha vingut el paisatgista català per

excel·lència, el que millor ha interpretat l'encant de nostres poètiques masies i ha donat poderosíssim realç als nostres paratges d'esveltes vegetacions i fistonats de farigola, ginesta i sajolida, exaltant-ne tot d'un plegat sa pictoral bellesa, fins al punt de crear amb sos pinzells prodigiosos la més gran simfonia de color i de llum que pugui produir la vigorosa i destra fantasia d'un pintor veritablement espontani i genial.

Aquesta és, als nostres ulls, la valenta personalitat artística d'En Joaquim Mir.

JOAN MATAS.

Caricatura del pintor

HOMENATGE AL DR. TURRÓ. — 15 desembre 1922

El president de la Mancomunitat, acompanyat de les autoritats, presidí l'acte-homenatge al Dr. Turró, il·lustre biòleg, en la Sala dels Consells. La sessió resultà solemne, i s'adheriren a l'acte savis eminents d'arreu del món. El Dr. Bellido oferí la placa a l'homenatjat dient era el tribut que li dedicaven els seus fills espirituals. Parlà després

la placa al Dr. Turró, dient-li: «Hi ha la vostra efígie, perquè la vostra efígie duri per sempre. L'or és permanent. Desitjo que així sigui el vostre nom i la vostra obra. Anys a venir, el vostre nom, el de Catalunya, sigui empeltat en l'arbre del saber. La nostra Pàtria tot just ara comença. La Mancomunitat hi posarà tot ço que podrà, car la cosa més

Acte que es celebrà al Palau de la Mancomunitat; varen adherir-se les autoritats populars de Barcelona, l'Institut d'Estudis, l'Universitat Industrial i molts professors estrangers. Presidí la festa el nostre president.

el diputat Dr. Pi i Sunyer, fent constar continuarien treballant sempre per Catalunya. A continuació el senyor Martí llegeix la comunicació adreçada a la Societat de Biologia, donant compte de l'acord d'instituir el Premi Turró. En Gustau Pittaluga i En Bofill i Pitxot pronuncien discursos d'entusiasme adhesiu, i el mateix fan el nostre alcalde senyor marquès d'Alella en nom de l'Ajuntament de Barcelona i el tinent d'alcalde senyor Massot en nom de la Comissió Central. El President fa present de

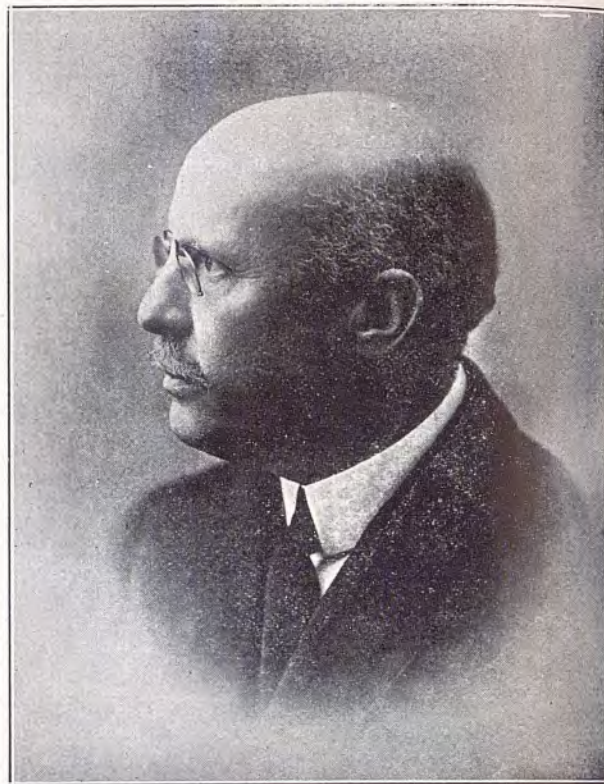
Biblioteca Popular inaugura la suara a Pineda costejada per la Mancomunitat. A l'acte hi assistí tot el poble.

productiva és la ciència i l'educació.» El Dr. Turró s'aixecà molt emocionat i la concurrència tota es posà també a peu dret. Comença l'il·lustre savi dient: «Jo no m'ho mereixo.» En sentides paraules explicà la tasca feta a la Societat de Biologia, fent constar també la importància del Laboratori Microbiològic Municipal. Els pobles que estudien i treballen són forts i asseguren la seva llibertat, i diu al President que el compti sempre com a ciutadà i treballador de Catalunya. Tots els discursos foren aplaudits amb entusiasme.

En Puig i Cadafalch, president de la Mancomunitat de Catalunya

Les nostres autoritats populars

En Ferran Fabra, marquès d'Alella, Alcalde de Barcelona

Al entrar en el nostre segon any de vida publiquem les fotografies de les il·lustres personalitats que presideixen les entitats i les Comissions que amb tanta activitat i entusiasme tenen cura de la cultura del nostre poble car volem fer constar ultra lo nostre agraïment, l'orgull que tenim per la tasca que han realitzat.

Desde el nostre primer número que venim donant compte de lo molt i be que treballen abdues comissions

activament ajudades per intel·ligent i triat personal tècnic. Els nostres capdevaners fan tasca positiva, concretada en realitats i en fets.

Lo mateix hem de fer tots els catalans, demostrar el nostre patriotisme amb fets concrets i amb realitats, no amb paraules i fantasies.

Recordeu amics de Catalunya que per l'Educació i la Instrucció anirem a la Pàtria lliure.

Escola d'Indústries de Canet de Mar

L'objectiu principal de l'Escola d'Indústries de Canet de Mar, suara inaugurada, és el de fer obrers aptes per a la fabricació de gèneres de punt. La Mancomunitat sosté aquesta Escola, car creu ésser de gran importància l'ensenyament de la susdita indústria, per a la qual demostren aptituds recomanables els fills de la costa.

La llarga campanya catalana en pro del restabliment, sots formes modernes, de l'antiga llibertat autonòmica de Catalunya, arribà l'any 1913

Hall de l'escola

a una primera realització en l'ordre administratiu. El dia 6 d'abril de 1914 fou solemniament constituïda a Barcelona, a la històrica Sala de Sant Jordi del Palau de la Generalitat, la Mancomunitat de Catalunya. L'assemblea elegí President a D. Enric Prat de la Riba, seny ordenador de la nostra Pàtria.

Encara que la Mancomunitat, en el seu origen, és una institució de caràcter administratiu, l'esperit catalanesc que la inspira li ha donat un noble caràcter de restau-

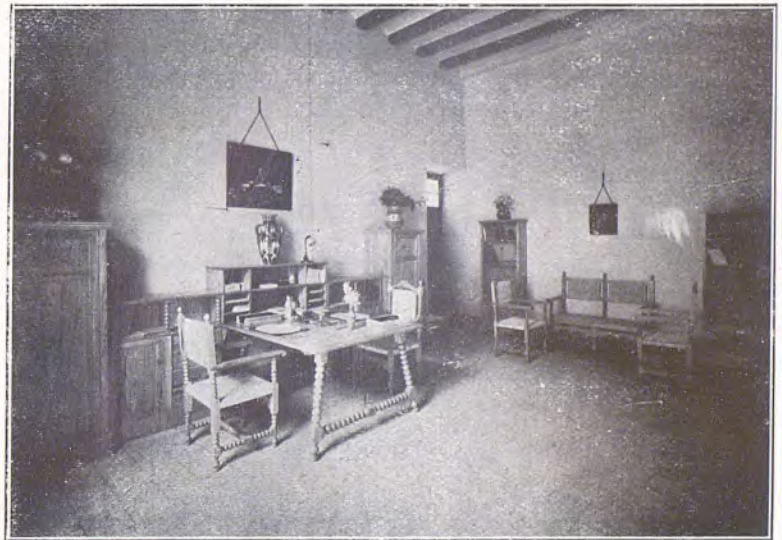
Un aula de la susdita escola

En Roman Sol, diputat i president de la Comissió de Cultura de la Mancomunitat

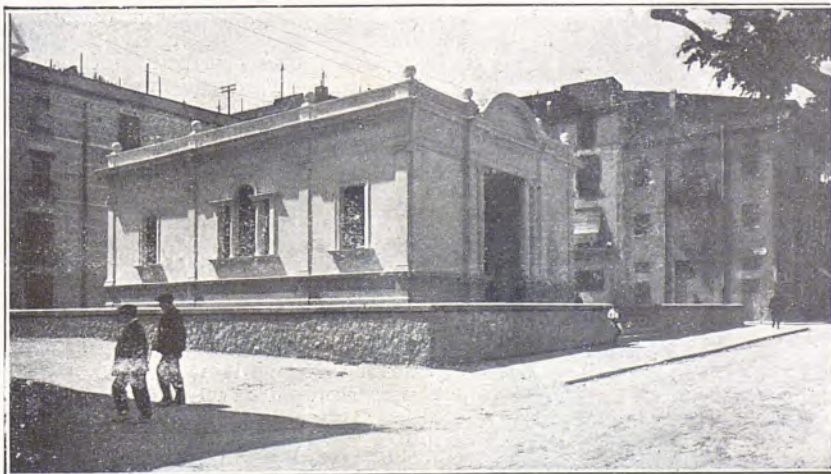
En Josep Barbei, tinent d'alcalde i president de la Comissió de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona

Direcció de l'escola d'Indústries

ració patriòtica i els fills de Catalunya la miren com una consagració de la unitat de la terra catalana.

La Comissió de Cultura del nostre Ajuntament de Bar-

Biblioteca de Figueras també costejada per la Mancomunitat darrerament inaugurada amb molta solemnitat, amb assistència de representants de la Mancomunitat, del Ajuntament de la ciutat i demés entitats de la capital de l'Empordà

celona, des de son primer president, que fou En Lluís Duran i Ventosa, seguint després En Bofill i Matas i En Lluís Nicolau d'Oller, ha treballat sempre força bé, podent-se dir que és la Comissió predilecta dels nostres regidors,

ELS CANTANTS ARTISTES

El notable tenor N'Emili Vendrell en el concert donat a l'Orfeó Català cantà un enfilall de cançons que foren dites amb aquella seva acostumada delectança que tants aplaudiments li conquereix. El mateix èxit assolí el dia 29 de desembre en la funció de benefici que celebrà al Tivoli. *Serrallonga, Manon i Pel teu amor* valgueren grans ovacions al tenor predilecte del públic català.

La gentil cantatriu Na Vera Janacopulos ha donat dos concerts als socis de l'Associació Intima, essent ambdós ben agradosos i fent-nos fruir de veres l'encís de l'art l'artista polonesa. Cantà pàgines de Mozart, Schumann, Mussorgsky, Rimsky-Korsakow, Fauré, Debussy i altres. Tot fou dit i sentit de faiso admirable. La senyoreta L. Schelepianoff l'acompanyà al piano d'una manera finíssima i delicada. Són dues artistes exquisides, dues interpretadores perfectes. Són de lo millor que hem sentit.

Cançons, lletra i música de l'Apeles Mestres que'l tenor Vendrell cantà en la festa homenatge a l'eminent poeta celebrada a l'Orfeó Gracienc

LES GOTES D'AIGUA

Tot saltant, saltant,
tot dringant, dringant,
van les gotes d'aigua
salmodiant un cant.
De l'estalactita
lentes van caient
i en l'estalagmita
moren dolçament.
Molt despai, despai,
sens parar-se mai,
van cantant les gotes
un dolçíssim lai.

Lai tot ell misteri
que de dia i nit
amb veus de salteri
canta l'infinit.
Al brollar del mur
de l'avenc obscur
vibren com campanes
del cristall més pur,
campanes sonores
que amb dring mesurat
van cantant les hores
de l'Eternitat.

N'Emili Vendrell, tenor català

Na Vera Janacopulos, gentil cantatriu polonesa

CANÇÓ DE TABERNA

A la taberna d'En Mallol
s'hi riu i plagueja,
a la taberna d'En Mallol
molts hi entren amb llum i en surten amb sol.
A la taberna d'En Mallol
s'hi beu i s'hi juga,
a la taberna d'En Mallol
dels diners que hi entren no s'en torna un sol.
A la taberna d'En Mallol
s'hi canta i s'hi balla,
a la taberna d'En Mallol
tal hi entra donzella i en surt com Déu vol.
A la taberna d'En Mallol
hi ha hagut punyalades,
a la taberna d'En Mallol
diuen qu'eren quatre contra un home sol.
A la taberna d'En Mallol
no tot són rialles,
a la taberna d'En Mallol
han tancat les portes en senyal de dol.

CAMI DE LA FONT

La fadrina va a la font
a buscà un cantiret d'aigua
refilant com un ocell
i saltant com una daina.
Al passar prop del molí
troba algú que l'esperava,
troba el fill del moliner
que li fa la mitja-rialla.
— «Si'm donessis un clavell
jo te'n donaria un altra;
si'm donessis un petó
jo te'n tornaria quatre».

Quan arriba de la font
li botzina així sa mare:
— «Molt trigaves a tornar.
— Es la font que apenes raja!
— Molt despentinada vas.
— Esque'l vent m'ha escabellada.
— Molt enfarinada vens.
— Es la pols que aixeca l'aire.
— Jo no veig que faci vent
ni que aixequi pols tan blanca.
— Aquí dalt... potser que no;
allà baix... fa un altre oratge».

MINUET

Oh, marquesa: si és cert, com diuen,
que balleu com un serafi,
jo us suplico que'm feu la gràcia
de ballà un minuet amb mi.
No sentiú? Are el prelúdien
la viola i el violí;
el jardí s'ompla de parelles...
molt millò s'estarà al jardí!
Allà l'aire ens durà fragàncies
de les roses a mig obri;
sota els arbres, al clar de lluna,

deu ballar-s'hi millor que aquí!
Al jardí, sobre l'herba blana,
vostre peu lliscarà més fi;
si trobessiu que llisca massa
no hi fa res, repengeu's en mi.
Què pot ser, que arribeu a caure?
— que és lo més que pot succehir; —
la caiguda serà molt dolça,
el meu braç vos farà coixí.
I en tal cas, si algú ho té de veure,
són les roses a mig obri...
I les roses són molt discretes
i a ningú ho tornaran a di.

Oboe

pp Flam, flam, creix d'un pam flama, flama,

Clarinet

xiulay brama la caldera tren fumera pedra fognera

pedra de llam flam, flam, flam, flam, espon

cèllat com un tam

Reproduit al
per notes els gripaus

Apeles Mestres

LA CANÇÓ DEL GRIPAU

Autògraf del excels poeta-músic i dibuixant Apeles Mestres.

GRANJA ROYAL

D. Esteve Sala és el propietari de la Granja Royal, on suara ha inaugurat un gran saló daurat, la importància del qual compendran abastament mirant les fotografies que ací publiquem, que palesen de faísó admirable les meravelles que saben fer-se a la nostra Barcelona quan es troben homes que saben propulsar establiments luxosos que donen to a la nostra capital.

Es el senyor Sala incansable.

Gran saló daurat de la Granja Royal del carrer Pelayo. — Barcelona

Un dels plafons del gran saló, obra del artista senyor Utrillo

Cada dia projecta empreses noves i sempre importants. Es home d'acció i empena, conegut de tots els barcelonins, que el tenim en gran estima per la seva honradesa, activitat i bon gust.

El nou saló és de luxe fastuós i exquisit i destinat al públic que sàpiga adaptar-se en aquell refinament que sembla presideixi el gran saló daurat de la Granja Royal.

El saló té l'amplada de tres

naus, dividides per columnes, havent-se agermanat el barroc francès amb el plateresc italià. Les parets són enriquides per tres plafons per banda en què l'Antoni Utrillo ha evocat escenes de la cort versallesca dels Lluïsos d'aquella manera encertada i pròpia de l'esmentat artista. Acaben de vestir les parets figures mitològiques tocant instruments músics, com poden veure's en el plafon que publiquem. Les taules són de marbre de colors, damunt les quals uns paners de flors, que són llms de color, harmonitzen amb el traspò de marbre fosquejat.

A mig saló arranquen dues escalinates de marbre que duen a una galeria que obra ses veraneses al centre del saló. En aquesta galeria, que hi ha plafons més petits, al fons hi ha el lloc des-

Un aspecte del gran saló daurat

tinat a tribuna dels músics i cantants i uns grans miralls que reflexen el saló semblant perllongar-lo indefinidament.

En els plafons del centre hi ha pintats paisatges celestes, també obra de l'excel·lent Utrillo; alternant amb els plafons penjen tres grans aranyes.

Al mig del saló hi ha un gran surtidor que acaba de donar el to de Wateu.

Tot plegat és una mescla agradable de les senzilleses amb les sumptuositats del viure.

Els que han intervingut en les obres del saló daurat son: senyors Madurell, arquitecte; Utrillo i Andreu, direcció artística; A. Utrillo, pintures plafons; Juli Marial, mestre d'obres; Corberó, aranyes i metalls; Franci

El públic assistent a les festes del gran saló daurat

La direcció acurada del senyor Sala i el punt cèntric del Gran Saló Daurat asseguren l'èxit que es mereix i que nosaltres desitgem tingui per haver inaugurat un sumptuós establiment que honora la nostra ciutat.—G.

* * *

Cada any, el dia que surt la «Grossa», és de gran expectació per la gentada que l'espera i que mai escarmenta ni sap veure que són pocs, ben poquets, els afortunats i molts, una munió, els desenganyats.

Enguany l'administració afortunada ha sigut la 14, establerta al carrer de Pelai, n.º 60.

Per més que els diners han marxat tots cap a Bilbao.

Fotos Sagarra.

L'administració de Loterias n.º 14 del carrer de Pelayo que repartí la «Grossa»

marbres; Tuldrá, fusteria; Alcoberro, lampisteria; Thonet, mobles; Bumsems, mosaics; cristalls i miralls, Cardona i C.ª; ferros, Angel Rull; escultura decorativa, Josep M.ª Camps, i la casa Andreu pintra general.

Els projectes artístics són:

A la tarda, de 6 a 8, hora del tè, l'orquestra Planas tocarà amb aquella distinció reconeguda, havent-hi al mateix temps concerts de cant.

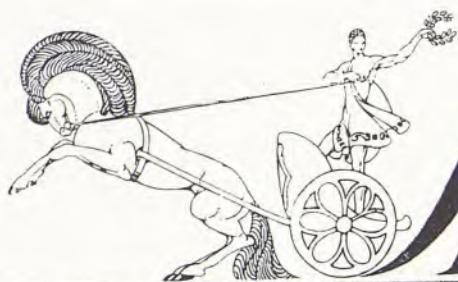
A la nit, de 10 a 12, hora de pendre cafè, també hi haurà concert semblant al de la tarda.

A la matinada, hora de la sortida dels teatres, l'orquestra tzigans donarà a conèixer ballables americans.

Heu's aquí, doncs, un bon punt de reunió per aplegar-se totes les persones de bon gust.

El públic a la Rambla de Canaletas esperant la sortida de la «Grossa»

FUTBOL

GRANS PARTITS INTERNACIONALS

Equip dels Amateurs de Viena. — En Cella del F. C. Barcelona interceptant un passe dels contraris

Equip del N. A. C. Breda. — Un moment de perill davant la porta de l'Europa

Equip Wachter de Leipzig. — Un moment interessant

Els 24 i 26 de desembre el F. C. Barcelona jugà amb el M. T. K. de Budapest, quedant en els dos partits empatats a zero. El primer fou de molta tècnica, però mancat en absolut d'emoció, sofrint tothom un desencant; en canvi, el segon fou una meravella, la competència dels dos equips fou sempre noble i seriosa.

Els mateixos dies 24 i 26 al matí i en el camp de l'Europa jugaren el Wiener Sportklub i l'Europa, quedant el primer dia 4 a 0 i el segon 1 a 3. Cal dir que l'equip austriac és el millor que ens ha presentat l'Europa. Tenen molta més tècnica i escola que l'equip local; però, malgrat això, en el segon partit l'Europa logrà rescabalar-se del desastre del primer partit anul·lant gaire bé en absolut als contraris: feren una defensa admirable i segura; tingueren un gran dia.

PARTITS 31 DESEMBRE I 1er. DE GENER

Amateur de Viena-Barcelona: primer partit, 3 a 1; segon, 0 a 4.

El bàndol austriac coneix l'aspecte pràctic del futbol, sabent decantar la balança al seu favor encara que sia d'una manera no gaire afiligranada. Sempre l'equip vienès resultarà perillós per la varietat del seu jugar. El Barcelona jugà al nostre entendre magníficament, elevat el nivell de la lluita. La porta vienesa trontollà moltes vegades, i per la qualitat del joc ampleat havia de resultar una victòria pel nostre equip. Ens

El yach «Mercè» del senyor Bertrand i Serra que fou classificat en primer lloc en les regates organitzades pel Club Marítim.

acabà d'amargar la tarda l'accident desgraciat ocorregut a l'excel·lent Bruguera, el qual es fracturà la cama en una sortida temerària. Lamentem de veres la dissort del nostre company i li desitgem un complet i ràpid guariment.

El segon partit fou molt més interessant, doncs, malgrat el joc emprat pels austriacs, fortament desordenat i desconcertant, el nostre equip lluí un joc magistral que li valgué el triomf i sorolloses i contínues ovacions. La jornada fou pel Barcelona memorable. La reaparició d'En Vicens Martínez a la línia davantera fou un triomf per aquest bon jugador. En Pasqual, el nou porter, estigué meravellós: no es podia fer-ho millor.

En el primer temps foren marcats tres gols: el primer, per En Gràcia; el segon, per En Sagi, i el tercer i el quart per En Martínez.

N. A. C. Breda-Europa: primer partit, 0 a 0; segon, 0 a 7.

El bàndol holandès no té altra característica que tirar la pilota ben alta i vagi allà on vulgui.

Té, això sí, molta energia i res més. L'Europa tingué un dia desastrós. En canvi, en el segon partit, en el qual els holandesos posaren tota l'ànima en la lluita, perderen d'una manera vergonyosa, car ultra tenir un porter desastrós, de lo més deficient que hem vist, l'Europa tingué un dia de bons encerts actuant magistralment. Els gols foren aconseguits quatre per En Julià, dos per En Pelao i un En Cros.

Wacher de Leipzig-Unió Esportiva: primer partit, 1 a 2; segon, 4 a 2. — Els nostres demostraren sempre la seva superioritat; lo qual disminuí força l'interès de la lluita.

El senyor Pi guanyador de la copa oferta pel F. C. Barcelona.

REGATES I NATACIÓ

Les regates es celebraren els dies 24, 25 i 26 de desembre, essent la classificació final:

Primer, «Mercè»; segon, «Bajazo»; tercer, «Baraidil», i quart, «Giralda V».

Foren 12 les naus que hi prengueren part, desenrotllant totes una lluita plena d'interès.

En el setzè campionat d'hivern organitzat, com de costum, pel Club de Natació Barcelona, celebrat el dia de Nadal, guanyà la copa el senyor Roig (3' 7" 3/5); segon, En J. Bretos (18 segons després), i tercer, A. Bretos (en 3' 41"). Després arribaren per aquest ordre Artigas, Rebollo i Pallarols. Guanyà la copa Callardiu, destinada al soci de l'Atletic millor classificat, el senyor Artigas. Els tres primers són del C. N. B.

Fotos Rovira.

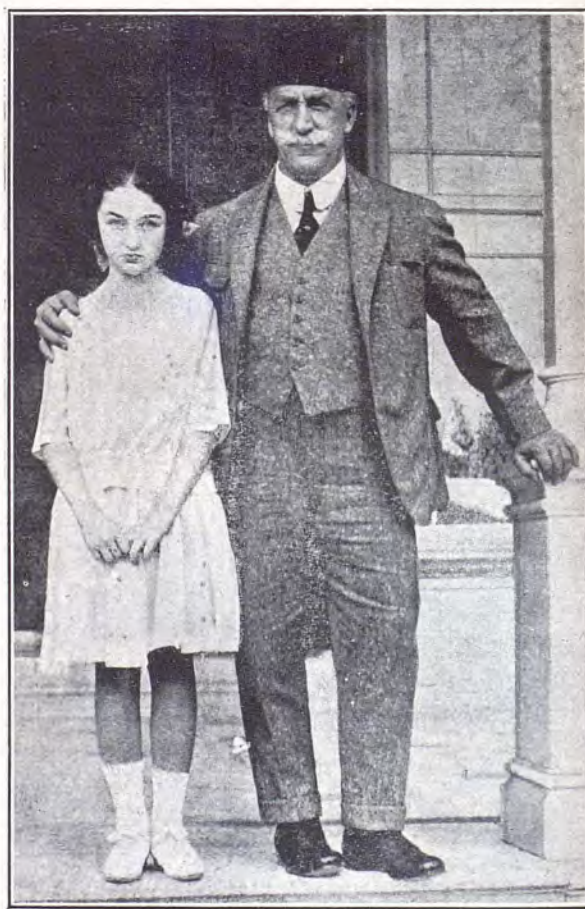

Els tres guanyadors del setzè campionat d'Hivern.

LA GRAN TRAGÈDIA DE GRÈCIA

Coneguts són els cruenta aconteixements esdevinguts a Grècia que han ocasionat de moment gran envalentonament en els turcs que s'obstin en entrebancar la bona marxa de les negociacions de Lausana, obstinació inexplicable després d'haver conseguit dels aliats la concessió de llurs antics privilegis a favor de la sobirania turca, feta excepció de que els individus estrangers i les corporacions no siguin subjectes a tributs més quantiosos que els ciutadans turcs. Coincideixen absolutament el delegat anglès Lord Curzon, el nordamericà Mr. Child, el japonès baró de Hayariki i el francès M. Barrère. Mentre el general Pangalos marxa d'Ate-

1. Smirna abans d'ésser incendiada i saquejada pels turcs. — 2. Mostafà Kemal Pachà, gran i victoriós capitost dels turcs, i el general Ismet Pachà, quefe dels soldats kemalistes. — 3. Abdul Medjid, nou califa de Turquia i la seva filla la princesa Duwi Chehvâr sultana (la Perla soberana).

nes a Salònica i movilitza l'exèrcit grec a Tràcia i l'esquadra anglesa de Malta entra als Dardanel i maniobra davant de Constantinoble, una divisió de l'exèrcit turc del Caucas baixa de Van envers Mosul, on ha esclatat una revolta armada dels habitants turcs i kurdes a favor de la reincorporació d'aquells territoris a Turquia. Els anglesos fortifiquen els turons que dominen Escutari d'Àsia i tot el sector comprès entre aquesta ciutat i Ismidt.

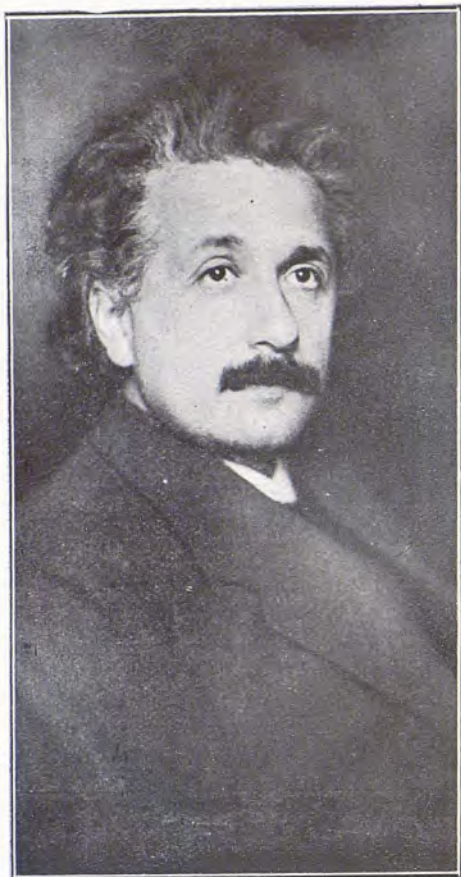
Hassan Bei creu fracassarà la Conferència de Lausana, però quan una Conferència reunida exclusivament per a cercar la pau fracassa, torna automàticament la guerra. Si els turcs es retiren sense signar la pau, es trobaran en estat de guerra amb els aliats, amb totes les conseqüències d'aquesta situació. Es lo mateix que hauria esdevingut a Versalles si els alemanys s'haguessin retirat sense signar la pau que els aliats els imposaven.

1. Smirna després de l'incendi i saquejament fet pels soldats turcs. — 2. El coronel Passaris testimoni acusador en el procés seguit a Atenes contra els ministres que varen dur als grecs a la més vergonyant de les desfetes. — 3. El generalíssim Hadjianestis llegint la seva defensa davant del tribunal militar. — 4. Venizelos el cèlebre estadista grec. — 5. Els responsables del desastre assentats en el banc; Goudas, Baltazzi, Stratigos, Gounaris, Stratos, i dret, Protopapadakis defentsant-se.

Fotos S. Català.

HOMES MUNDIALS

1. — Eisner, sabí alemany guanyador del premi Nobel concedit a l'home de ciències.
2. — Txixerin el capdevanter bolxevic amb trajo de general qui amb Lenin comparteix la dictadura de Rússia.
3. — Cuno, president de la república d'Alemanya, polític i estadista eminent.

4. — En George pronunciant el seu darrer discurs en el «Reform Club» de Manchester, respondent i defensant-se de les acusacions que li han fet contra llur política en la qüestió d'Orient.
5. — Alfred Capus, un altre notable escriptor francès, que ha passat també a millor vida; era un distingit periodista i dels que gaudia de més admiradors entre el poble parisiè. Era un enamorat de París i de consegüent un entusiasta patriòtic, ço que fan constar tots els periòdics de París. Asseguren que era ademés un excel·lent amic.

6. — Marcel Proust, notable novel·lista francès; totes les seves obres són de fets moderns amb una expressió ben original, però socialment ben documentada, pot dir-se que tingué un públic d'entusiastes admiradors. La primera obra que el feu conèixer fou: «À l'ombre des jeunes filles en fleur» publicada l'any 1919. Ha mort als 51 anys, de manera que sols ha gaudit de tres anys de vida literària.

L'ANIVERSARI DE L'ARMISTICI DE 1918

M. Millerand presidint el Govern francès, servant a l'Arc de Triomf de París el minut de silenci, remembrant l'heroisme dels seus compatriotes.

El Govern i el públic francès assistents a l'inauguració del gran monument que per a perpetuar la fetxa de l'armistici s'aixecarà a Forêt de Compiègne, lloc on fou firmat pel mariscal Foch i els plenipotenciàries alemanys.

Els homes que dirigeixen les manifestacions totes de la gran França tenen cura de que llurs compatriotes remembrin les qualitats extraordinàries i la voluntat i abnegació que tingueren tots per reconquerir ço que havien perdut en la guerra mundial i obtenir a l'ensens la victòria definitiva sobre llurs enemics.

Arreu de la França i dels pobles aliats s'aixequen mo-

numents commemoratius dedicats a l'esforç del soldat desconegut.

Mes aquest seny i patriotisme sembla menar-los cap a una tossuderia respecte a les reparacions alemanyes que podria dur-los a un nou rompiment, a una nova guerra que pel bé de l'Europa cal allunyar per sempre. Que el Bon Déu els guiï!

El 11 de novembre a Tolon.

El poble presidit per llurs autoritats acompanya els nois de les escoles fent-los llençar sobre la mar nombroses i escollides flors, palesant de faísó admirablement poètica i sentimental llur amor i gratitud pels marins morts en la gran guerra.

La gran ciutat francesa vol honorar d'una manera ben fastuosa i simbòlica la memòria dels soldats sacrificats per a salvar l'honor de llur pàtria. El mariscal Foch ha posat solemnement la primera pedra del monument que s'aixecarà sobre la illa dels Cisnes que hi ha en el gran parc de la Tête-d'Or, convertida, de consegüent, amb la illa dels Morts. Els arquitectes que han ideat i realitzaran aquesta obra són MM. Roux-Spitz i Giroux, ambdós joves i gran premi de Roma.

A la cerimònia hi assistiren, ultra el mariscal Foch, M. Heriot, alcalde de Lió; el cardenal Maurin, arquebisbe; el

El mariscal Foch i les autoritats militars i civils passant pel pont de barques construït per poguer anar de la Tête-d'Or a la illa dels Cisnes, Lió.

prefecte i demés autoritats i una grandiosa gernació.

L'alcalde, al saludar al mariscal, féu constar la seva admiració envers el més noble representant del geni francès que havia sapigut imposar la seva solució a la guerra, dominant així el geni a la força bruta. Foch recordà l'heroica resistència del catorzè regiment de corps, el setembre de 1914, que féu possible la victòria del Marne i l'heroisme dels 15 mil lionesos morts en les diferents accions de la guerra.

Aquest heroisme demana als fills de la França que estiguin sempre ben units per a estimar-la i defensar-la.

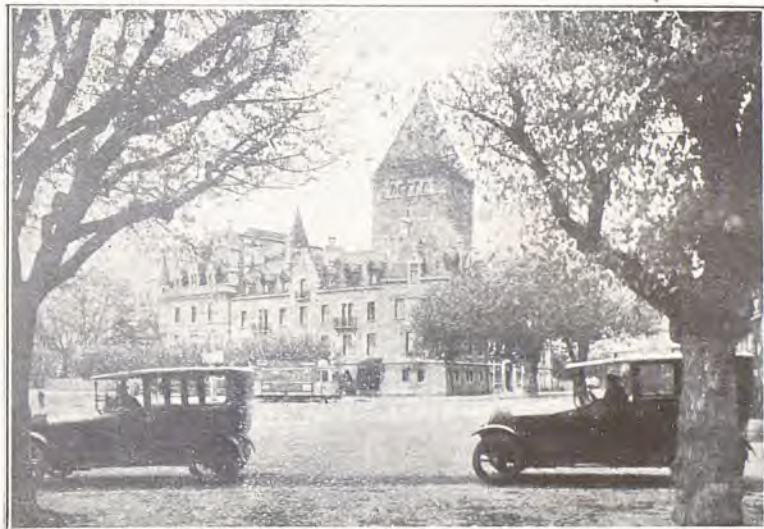
El tren del mariscal Foch i el tren dels plenipotenciaris alemanys, el 11 de novembre dirigint-se al lloc convingut per a concertar l'armistici demanat pels alemanys

ARMISTICI

En aquest lloc, situat a Forêt de Compiègne, els francesos hi faran un grandios jardí, en el fons del qual hi aixecaran un monument dedicat als heroics soldats francesos fet per Edgar Brand i ofert per *Le Matin* a la vila de Compiègne. En el jardí s'hi conservaran les vies posades en el mateix lloc per on passaren els dos trens.

LAUSANA

Les sessions d'aquesta conferència començaren el 20 de novembre, celebrant-se la inaugural a la sala d'espectacles del casino Montbenon. La cerimònia fou molt senzilla: M. Haab, president de la Confederació Helvètica, saludà a tots els representants,

El castell d'Ouchy, on tenen lloc les sessions de la conferència de Lausana que sembla que acabarà malhauradament sense entendre's, degut a la tossuderia de la diplomàcia francesa i a l'envalentonament dels turcs

LAUSANA. Fassana del palau on s'allotgen les delegacions japonesa, francesa i turca

deplorant els horrors de la guerra i fent vots per a que la pau fos signada per Nadal. Dos discursos feren cadascú, Mr. Curzon i Ismet-pachà: els dos asseguren procuraran fer ço que demana el president de la Confederació, doncs diuen senten els mateixos desitjos. No ha sigut així, doncs s'han separat els delegats sense acordar res en concret ni fixant dia per la firma del tractat.

Cal fer constar que el primer delegat que assistí a la Conferència fou Venizelos, l'estadista grec. Ismet-pachà passà 24 hores a París, conferenciant amb M. Poincaré. També es quedà un dia a París lord Curzon, trobant-se després els tres amb Mussolini a l'estació de Territat, venint junts cap a Lausana.

MUSSOLINI I ELS FASCISTES

Els fascistes de Toscana camí de Roma

Sabut és que els fascistes fou un alçament contra les malifetes i disbauxes del comunisme italià, millor dit, bolxeviquisme, doncs seguia les instruccions i doctrines dels prohoms de la Rússia roixa. En Mussolini ha sigut un bon conductor d'homes, doncs ha sabut guiar aquell moviment que podem dir anti-revolucionari i l'ha dut a salvar i guardar la Itàlia encarregant-se ell mateix de la direcció suprema, millor dit, imposant la seva autoritat i prestigi personal. Que En Mussolini és home que sap a on va, ho ha demostrat de faisó admirable en la seva política i amb els seus tractes amb els grans diplomàtics estrangers.

Suara ha convertit en milícia les esquadres fascistes. Poden formar-ne part dels 17 als 50 anys i han d'ésser

escullits entre els que hagin donat proves de coratge, de lleialtat, d'abnegació i d'indiscutible moralitat. Els oficials seran nomenats per decret i a proposta del Ministre de la Guerra.

El Fascisme, segons ha dit Mussolini en el seu discurs pronunciat darrerament a Milà, és la subordinació de totes les classes a la nació, çò és, posà la nació per damunt de tot.

Així resulta que el Fascisme és una gran realització de nacionalisme.

La divisa reglamentària del Fascisme és la camisa negra, així com és la camisa blava la divisa dels nacionalistes. Es quasi segur que aquests dos partits, que volen lo mateix, es fusionaran. — *Guasch*.

El príncep hereu d'Itàlia acompanyant el Rei i el príncep hereu de Dinamarca.

Fotos Fossio i Vidal.

Lord Curzon, M. Mussolini i M. Poincaré al castell d'Ouchy.

Fàbrica de Gèneres de Punt

SECCIÓ
DE DETALL

Especialitat en articles fins

Ronda Sant Antoni, 47 - Telèfon 4745 A.
BARCELONA

Industrial Bolsera, S. A.

Confecció de Bosses i de tota classe
d'Envoltoris de paper. - Fabricació
de Paperets, Serpentine, Boles de
Neu i altres articles per a Festes de
Carnaval. - Papers de totes classes.
Bosses berenar per als excursionistes.

Sant Pau, 83 Telèfon A 4013

BARCELONA

Paraigües
CARDÚSPortaferrissa, 10
BARCELONA

Lluís Millet

CATALANESQUES

PER A PIANO

Himne - Ballet - Humorada - Comlanta - Jovenívola
Brindis - Tristesa - Empordanesa - Torrent avall.

Ptes. 4

UNIÓ MUSICAL ESPAÑOLA, FILIAL DE BARCELONA
CONCESSIONARI: FRANCISCO MARTÍ, PORTAL DE L'ÀNGEL, 113Catalunya
Gràfica
AVISOS

A fi i efecte de que tots els catalans i aimants de
Catalunya puguem cooperar a la nostra obra
de nacionalisme i cultura general, acceptarem
Per a Barcelona les següents subscrip-
cions:

Mensuals	1'75 ptes.
Trimestrals	5' — »
Semestrals	9'50 »
Anyals	18' — »

Per a fora de Barcelona únicament
admetrem subscripcions

semestrals i anyals

Per a l'estranger

Semestrals	18' — ptes.
Anyals	30' — »

Sempre amb dret als números extraordinaris
i a les **GUIES** dels bells indrets de Cata-
lunya que aviat començarem a publicar en
forma manual

CAMISERIA
SANS

BOQUERIA, 32

Gran baratura de preus

Importació
Exportació
Despatx de barcos
Consignacions

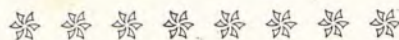
Rossend Oriach

AGENT DE DUANES

LLAUDER, 1, entressol
(CANTONADA P. ISABEL II)

BARCELONA

TELÈFON A. 3976

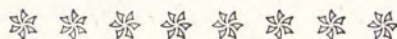
Agència de Cobrances
i Repartiments

Antoni Campmajó

CARRER D'AVELLÀ, 3, 1.er, 1.a

TELÈFON 2258 A

Servei especial en l'impressió i repartiment d'ESQUELES MORTUÒRIES • Extens assortit en RECORDATORIS; impressió esmerada • COBRANCES i REPARTIMENTS de tota mena, fets amb gran cura i rapidesa • SERVEI RÀPID - GARANTIA ABSOLUTA

**MAGATZEMS
SANTA EULALIA**

EXTENS
ASSORTIT EN

CAMISES

CINTURONS,
GÈNERES DE PUNT, etc.

VARIAT ASSORTIT

EN **CORBATES**

I, Boqueria, I
BARCELONA

MAGATZEM DE DROGUES
DE

Morera i Santamans

COLONIALS • PERFUMERIA • PRODUCTES QUÍMICS
PINTURES i CARBUR DE CALCI

Telèfon 1901 A.

Hospital, 40, 42 i 44

BARCELONA

JAUME MERCADER

JOIER

Passeig de Gracia, 46 - Barcelona

CAMISERIA "IDEAL"

Sant Ramon, 9 - Sucursal: Sant Pau, 74 bis
BARCELONA

GÈNERES DE PUNT

PERFUMERIA • GUANTS I PARAIGÜES
COLLS • PUNYS • CORBATES I CAMISES
MITJES DE SEDA

• • • • Preus sempre econòmics • • • •

Festes de Carnaval

Especialitat en:

Marrons glacés * Caramels à acides * Ametlles
Confits * Fruites, etc.

Visiteu la nostra exposició d'objectes d'art

LONDRES ?

Oui
mais où ?

CATALANS
que visiteu Londres,
aneu a l'**HOTEL CECIL**

ÉS LA MILLOR MARCA
de LLET CONDENSADA la de
EL PAGÈS

INDÚSTRIA LLETERA, S. A.

Oficines: Plaça Catalunya, 9
Magatzem: Trafalgar, n.º 64
Telèfon 727 S. P.

BARCELONA

15/68